

HOW GOD'S JEALOUSY DEFINES THE ESSENCE OF WHAT IT MEANS TO BE A JEW

PARASHAT YITRO • RABBI MARK GLASS

I. WAIT, GOD IS *JEALOUS*?!

1. ספר שמות פרק כ' (פרשת יתרו)

בְּאֵנְכִי ה' אֵלֶיךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם
מִבֵּית עֲבָדִים:

1. Exodus 20 (*Parashat Yitro*)

²I am the LORD your God who brought you out of the land of Egypt,
the house of slavery.

א. ספר בראשית פרק ט"ו (פרשת לך לך)

וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵי אַבְרָהָם ה' אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ
כַּשְׂדִּים לָתֵת לָךְ אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת לְרִשְׁתָּהּ:

A. Genesis 15 (*Parashat Lekh Lekha*)

⁷Then [God] said to him, "I am the LORD who brought you out from
Ur of the Chaldeans to assign this land to you as a possession."

ב. ספר בראשית פרק ל"א (פרשת ויצא)

וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵי בֵּית־עֵל אֲשֶׁר מִשְׁחַתְּ שָׁם מִצְבֵּה
אֲשֶׁר נָדַרְתָּ לִּי שָׁם נָדַר עֹתָהּ קוּם צֵא מִן־הָאָרֶץ
הַזֹּאת וְשׁוּב אֶל־הָאָרֶץ מִלְּדָתְךָ:

B. Genesis 31 (*Parashat Vayeitzei*)

¹³I am the God of Bethel, where you anointed a pillar and where you
made a vow to Me. Now, arise and leave this land and return to your
native land."

2. ספר שמות פרק כ' (פרשת יתרו)

לֹא־יִהְיֶה־לְךָ אֱלֹהִים אֲחֵרִים עַל־פָּנַי:

2. Exodus 20 (*Parashat Yitro*)

³You shall have no other gods besides Me.

לֹא־תַעֲשֶׂה־לְךָ פֶסֶל וְכָל־תְּמוּנָה אֲשֶׁר בַּשָּׁמַיִם
בַּמַּעַל וְאֲשֶׁר בָּאָרֶץ מִתַּחַת וְאֲשֶׁר בַּמַּיִם מִתַּחַת
לָאָרֶץ:

⁴You shall not make for yourself a sculptured image, or any likeness
of what is in the heavens above, or on the earth below, or in the waters
under the earth.

לֹא־תִשְׁתַּחֲוֶה לָהֶם וְלֹא תַעֲבֹדֵם כִּי אֲנִי ה'
אֵלֶיךָ קָל קָנָא פֶקֶד עוֹן אָבֹת עַל־בָּנִים עַל־
שְׁלֹשִׁים וְעַל־רִבְעִים לְשָׁנָא:

⁵You shall not bow down to them or serve them. For I the LORD your
God **am a jealous God**, visiting the guilt of the parents upon the chil-
dren, upon the third and upon the fourth generations of those who
reject Me,

וְעֵשֶׂה חֲסֵד לְאֶלְפִים לְאֹהֲבֵי וּלְשֹׂמְרֵי מִצְוֹתַי:

⁶but showing kindness to the thousandth generation of those who
love Me and keep My commandments.

ג. משנה אבות פרק ד' משנה כ"א
רבי אלעזר הקפר אומר: הקנאה והתאווה
והכבוד, מוציאים את האדם מן העולם:

ד. משנה תורה, הלכות דעות פרק ב' הלכה ז'
ולא [יהא אדם] בעל קטטה ולא בעל קנאה ולא
בעל תאוה ולא רודף אחר הכבוד.

C. Mishnah, Avot 4:21

R. Elazar Ha-Kappar said: jealousy, lust and [the desire for] honor put a man out of the world.

D. Mishneh Torah, Laws of Human Dispositions 2:7

[One] should not be quarrelsome, of envious temperament, full of desires, nor pursue honor.

II. THE ANSWER I DON'T LIKE

3. תלמוד בבלי מסכת ברכות דף ל"א:

... דברה תורה כלשון בני אדם.

3. Berakhot 31b

... The Torah spoke in the language of people.

4. ספר בראשית פרק ו' (פרשת בראשית)

אִיְהִי כִּי־הֵחֵל הָאָדָם לָרֹב עַל־פְּנֵי הָאֲדָמָה וּבָנוֹת
יָלְדוּ לָהֶם: יִירָאוּ בְנֵי־הָאֱלֹהִים אֶת־בָּנוֹת הָאָדָם
כִּי טֹבֹת הֵנָּה וַיִּקְחוּ לָהֶם נָשִׁים מִכָּל אֲשֶׁר בָּחָרוּ:

4. Genesis 6 (Parashat Bereishit)

¹When humankind began to increase on earth and daughters were born to them, ²the **divine beings** saw how pleasing the human women were and took wives from among those who delighted them.

5. ספר תהילים פרק ע"ד

יִי־אַתָּה פּוֹרֶרֶת בְּעֹזֶךָ יְיָ שִׁבְרָתָ רָאשֵׁי תַנִּינִים
עַל־הַמַּיִם:

Psalms 74

¹³It was You who drove back the sea with Your might, who smashed the heads of the monsters in the waters.

6. ספר תהילים פרק פ"ו

אֵין־כָּמוֹךָ בָּאֱלֹהִים אֲדוֹשֵׁם וְאֵין כָּמֶעֱשִׂיךָ:

Psalms 86

⁸There is none like You among **the gods**, O LORD, and there are no deeds like Yours.

7. עמוס חכם, דעת מקרא ספר שמות, עמ' ש"פ
"כִּי אֲנֹכִי ה' אֵלֶיךָ קָלָה קָנָא" – ואין אני כאלים
אשר הגויים עובדים אותם, והם סבורים,
שאלים מניחים (ולעתים אף מצוים) על
עובדיהם לעבד אלים אחרים בצד עבודת האל
אשר קבלו עליהם כאל ראשי.

7. Amos Hakham, Da'at Mikra Sefer Shemot, p. 380

"For I the LORD your God am a jealous God" – I am not like the gods that the other nations worship; for they believe that the gods permit (and at times even command) their worshipers to serve other gods alongside the worship of the god they have accepted as their chief deity.

8. Sir Terry Pratchett, *Going Postal* (2004)

There was a certain spring in his step as Moist walked back to the ruin of the Post Office. He'd sent letters to Offler, Om, and Blind Io, all important gods, and also to Anioia, a minor goddess of Things That Stick In Drawers.* She had no temple and was handled by a jobbing priestess in Cable Street, but Moist had a feeling that by the end of the day Anioia was destined for higher things. He only picked her because he liked the name.

*Often, but not uniquely, a ladle, but sometimes a metal spatula or, rarely, a mechanical egg-whisk that nobody in the house admits to ever buying. The desperate, mad rattling and cries of “How can it close on the damn thing but not open with it? Who bought this? Do we ever use it?” is as praise unto Anioia. She also eats corkscrews.

III. WHAT KINNA' MEANS

גִּנְבַּב || חֲטָא || צִיד

9. ספר במדבר פרק כ"ה (פרשת פינחס)

וַיְדַבֵּר ה' אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: ¹⁰“פִּינְחָס בֶּן־אֱלֶעָזָר בֶּן־אַהֲרֹן הַכֹּהֵן הָשִׁיב אֶת־חַמְתִּי מֵעַל בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּקִנְאוֹ אֶת־קִנְאָתִי בְּתוֹכָם וְלֹא־כִלִּיתִי אֶת־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּקִנְאָתִי: ¹²”לָכֵן אֲמַר הַנְּנִי נֹתֵן לּוֹ אֶת־בְּרִיתִי שָׁלוֹם: ¹³”וְהָיְתָה לוֹ וּלְזֶרְעוֹ אַחֲרָיו בְּרִית כְּהֻנָּה עוֹלָם תַּחַת אֲשֶׁר קָנָא לְאֱלֹקָיו וַיַּכֵּר עַל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

10. ספר מלכים א' פרק י"ט

וַיֵּאחָז הָרֹעֵשׁ אֲשֶׁר לֹא בָּאֵשׁ ה' וְאַחֲרָהּ הָאֵשׁ קוֹל דִּמְמָה דִּקְהָ: ¹³”וַיְהִי | בְּשִׁמְעֵ אֱלֹהֵיו וַיִּלֵּט פָּנָיו בְּאֶדְרֵתוֹ וַיֵּצֵא וַיַּעֲמֵד פֶּתַח הַמַּעְרָה וְהָנָה אֵלָיו קוֹל וַיֹּאמֶר מִה־לָּךְ פֹּה אֱלֹהָיו: ¹⁴”וַיֹּאמֶר קָנָא קִנְאָתִי לָהּ | אֶלְקִי צְבָאוֹת כִּי־עָזְבוּ בְרִיתָךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־מִזְבְּחֹתַיךְ הָרְסוּ וְאֶת־נְבִיאֶיךָ הָרְגוּ בַּחֶרֶב וְאֹתָרְךָ אָנִי לְבַדִּי וַיִּבְקְשׁוּ אֶת־נַפְשִׁי לְקַחְתָּהּ:

9. Numbers 25 (*Parashat Pinhas*)

¹⁰The LORD spoke to Moses, saying, ¹¹“Phinehas, son of Eleazar son of Aaron the priest, has turned back My wrath from the Israelites in his **becoming jealous** with My **jealousy** among them, so that I did not wipe out the Israelite people in My **jealousy**. ¹²Say, therefore, ‘I grant him My pact of friendship. ¹³It shall be for him and his descendants after him a pact of priesthood for all time, because he took **jealous** action for his God, thus making expiation for the Israelites.”

10. I Kings 19

¹²After the earthquake – fire; but the LORD was not in the fire. And after the fire – a soft murmuring sound. ¹³When Elijah heard it, he wrapped his mantle about his face and went out and stood at the entrance of the cave. Then a voice addressed him: “Why are you here, Elijah?” ¹⁴He answered, “I am **jealous** with my **jealousy** for the LORD, the God of Hosts; for the Israelites have forsaken Your covenant, torn down Your altars, and have put Your prophets to the sword. I alone am left, and they are out to take my life.”

11. Rambam, *The Guide to the Perplexed* (trans. Lenn E. Goodman & Phillip I. Liberman) Part I

[§36] If you survey the entire Torah and all the Prophets, you will find the expressions “kindling of wrath,” “anger,” or “jealousy” applied only to idolatry. Only an idolater, you see, is called the LORD’s foe or adversary, or hateful to God.

[§54] We find, likewise, that some of the actions that issue from Him and affect human beings are terribly harmful ... that no human would commit against another unless moved by fierce anger, deep malice, or implacable vengeance. It is by reference to such acts that He is called “jealous, avenger, angry, wrathful” (Nahum 1:2), suggesting acts like those expressing human jealousy, ire, spite, or vindictiveness. The acts, in His case, regard the deserts of those punished. They involve no passion whatever on His part. (Exalted be He above all Imperfection!)

12. ספר במדבר פרק ה' (פרשת נשא)

יְיָ יִדְבָּר ה' אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: רִדְבָר אֶל־בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אִישׁ אִישׁ כְּפִי־שִׁטָּה
אֲשֶׁר־וּמַעַלָה בּוֹ מֵעַל: רִשְׁכֹּב אִישׁ אֶת־הָ
שִׁכְבֹּת־זָרָע וְנִעְלַם מֵעֵינֵי אִשְׁתּוֹ וְנִסְתָּרָה וְהָיָה
נִטְמָאָה וְעַל אֵין בָּהּ וְהָיָה לֹא נִתְפָּשָׁה: וְעֵבֶר
עָלָיו רֹחַ־קִנְיָא וְקָנָא אֶת־אֲשֶׁתּוֹ וְהָיָה נִטְמָאָה
אוֹ־עֵבֶר עָלָיו רֹחַ־קִנְיָא וְקָנָא אֶת־אֲשֶׁתּוֹ וְהָיָה
לֹא נִטְמָאָה: טִוְהִיָּא הָאִישׁ אֶת־אֲשֶׁתּוֹ אֶל־
הַכֹּהֵן וְהִבִּיֵּא אֶת־קֶרְבָּנָהּ עָלֶיהָ עֲשִׂירֵת הָאִיפָה
קֶמַח שְׁעָרִים לֹא־יִצָּק עָלָיו שֶׁמֶן וְלֹא־יִתֵּן עָלָיו
לְבֹנָה כִּי־מִנְחַת קִנְיָא הִוא מִנְחַת זָכָר וְזָכָר מִזִּכְרָת
עֹן: ... וְהָעֶמִיד הַכֹּהֵן אֶת־הָאִשָּׁה לִפְנֵי ה'
וּפָרַע אֶת־רֹאשׁ הָאִשָּׁה וְנָתַן עַל־כַּפֶּיהָ אֶת מִנְחַת
הַזָּכָר מִנְחַת קִנְיָא הִוא וּבִיד הַכֹּהֵן יִהְיוּ מִי
הַמָּרִים הַמְּאָרָרִים: ... וְלָקַח הַכֹּהֵן מִיַּד הָאִשָּׁה
אֶת מִנְחַת הַקִּנְיָא וְהִנִּיף אֶת־הַמִּנְחָה לִפְנֵי ה'
וְהִקְרִיב אֹתָהּ אֶל־הַמִּזְבֵּחַ: ...

12. Numbers 5

¹¹The LORD spoke to Moses, saying: ¹²Speak to the Israelite people and say to them: Regarding anyone whose wife has gone astray and broken faith with him, ¹³in that another man has had carnal relations with her unbeknown to her husband, and she has kept secret the fact that she defiled herself without being forced, and there is no witness against her – ¹⁴but **a fit of jealousy** has come over him and he is **wrought up** about the wife who has defiled herself; or if **a fit of jealousy** has come over him and he is **wrought up** about his wife although she has not defiled herself: ¹⁵That man shall bring his wife to the priest. And he shall bring as an offering for her one-tenth of an *ephah* of barley flour. No oil shall be poured upon it and no frankincense shall be laid on it, for it is a **grain offering of jealousy**, a grain offering of remembrance that recalls wrongdoing. ... ¹⁸After he has made the woman stand before the LORD, the priest shall bare the woman’s head and place upon her hands the grain offering of remembrance, which is a **grain offering of jealousy**. And in the priest’s hands shall be the water of bitterness that induces the spell. ... ²⁵Then the priest shall take from the woman’s hand **the grain offering of jealousy**, elevate the grain offering before the LORD, and present it on the altar. ...

כט זאת תורת הקנאות אשר תשטה אשה תחת אישה ונטמאה: לאו איש אשר תעבר עליו רוח קנאה וקנא את-אשתו והעמיד את-האשה לפני ה' ועשה לה הבהן את כל-התורה הזאת: לא ונקה האיש מעון והאשה ההוא תשא את-עונה:

13. ספר משלי פרק ו'

לד כי-קנאה חמת-גבר ולא-יחמול ביום נקם: לה לא-ישא פני כל-כפר ולא-יאבה כי תרבה שחד:

14. תלמוד בבלי מסכת תענית דף כ"ו:

וכן הוא אומר: "צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתנתו וביום שמחת לבו" (שיר השירים ג' י"א). "ביום חתנתו" – זה מתן תורה, "וביום שמחת לבו" – זה בנין בית המקדש, שיבנה במהרה בימינו.

15. ספר הושע פרק א'

יתחלת דבריה' בהושע ויאמר ה' אלי-הושע לך קח-לך אשת זנונים וילדי זנונים כי-זנה תזנה הארץ מאחרי ה':

16. ספר הושע פרק ב'

ריבו באמכם ריבו ביהיא לא אשתי ואנכי לא אישה ותסר זנוניה מפניה ונאפוניה מבין שדיה: הן-אפשיטנה ערמה והצגתיה ביום הולדה ושמתייה כמדבר ושתה בארץ ציה והמתייה בצמא: ואת-בניה לא ארחם כי-בני זנונים הם: כי ונתה אמן הבישה הורתם כי אמרה אלכה אחרי מאהבי נתני לחמלי ומימי צמרי ופשתי שמני וסקווי:

²⁹This is the law of jealousy, when a woman goes astray while in her husband's household and defiles herself, ³⁰or when a man, overtaken by a fit of jealousy, is wrought up over his wife: the woman shall be made to stand before the LORD and the priest shall carry out all this ritual with her. ³¹The man shall be clear of guilt; but that woman shall suffer for her guilt.

13. Proverbs 6

³⁴For jealousy shall drive the fury of the husband; he will show no pity on his day of vengeance. ³⁵He will not have regard for any ransom; he will refuse your bribe, however great.

14. Ta'anit 26b

And similarly, it says: "Go forth, daughters of Zion, and gaze upon King Solomon, upon the crown with which his mother crowned him on the day of his wedding, and on the day of the gladness of his heart" (Songs 3:11). "On the day of his wedding" – this is the giving of the Torah, "And on the day of the gladness of his heart" – this is the building of the Temple, may it be rebuilt speedily in our days.

15. Hosea 1

²When the LORD first spoke to Hosea, the LORD said to Hosea, "Go, get yourself a wife of *zenunim* and children of *zenunim*; for the land has 'zenut-ed' itself from following the LORD."

16. Hosea 2

⁴Remonstrate your mother, remonstrate her – for she is not My wife and I am not her husband – and let her put away her *zenut* from her face and her adultery from between her breasts. ⁵Else will I strip her naked and leave her as on the day she was born: And I will make her like a wilderness, render her like desert land, and let her die of thirst. ⁶I will also disown her children for they are now the brood of a *zonah*, ⁷In that their mother has played the *zonah*, she that conceived them has acted shamelessly – because she thought, "I will go after my lovers, who supply my bread and my water, my wool and my linen, my oil and my drink."